

Sygn. akt V CSK 650/14

POSTANOWIENIE

Dnia 6 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Iwona Koper (przewodniczący)
SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)
SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z wniosku Z. F.
przy uczestnictwie Zd. F.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 6 sierpnia 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego
we W.
z dnia 17 grudnia 2013 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

W sprawie o podział majątku wspólnego byłych małżonków Z. F. i Zd. F., Sąd Rejonowy w Ś. postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2012 r. ustalił składniki ich dorobku majątkowego, do których zaliczył zwłaszcza lokal mieszkalny o wartości 400.000 złotych, a wartość całego majątku oszacował na 762.080,05 złotych. Dokonał także podziału tego majątku, przyznając wnioskodawcy Z. F. opisane w uzasadnieniu składniki o łącznej wartości 584.860,05 złotych oraz uczestniczce Zd. F. - opisany składnik o wartości 177.220 złotych. Zasądził także dopłatę dla uczestniczki od wnioskodawcy w wysokości 203.820,02 złotych oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

W wyniku apelacji wnioskodawcy Sąd Okręgowy we W. postanowieniem z dnia 17 grudnia 2013 r. zmienił zaskarżone postanowienie Sądu pierwszej instancji i wartość lokalu, będącego składnikiem majątku dorobkowego określił na kwotę 340.000 złotych, a łączną wartość składników majątku wspólnego określił na kwotę 702.080,05 złotych. Z kolei wartość składników majątku wspólnego przyznanych wnioskodawcy określił na kwotę 524.860,05 złotych oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki 173.820,05 złotych z tytułu dopłaty. W pozostałym zakresie apelacja została oddalona oraz rozstrzygnięto o kosztach postępowania. W uzasadnieniu Sąd drugiej instancji wskazał, że określenie wartości lokalu, będącego składnikiem majątku dorobkowego nastąpiło w zaskarżonym orzeczeniu na podstawie nieaktualnego operatu szacunkowego, gdyż zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami może on być wykorzystany do celu, w którym został sporządzony przez 12 miesięcy, a po upływie tego terminu winna zostać potwierdzona jego aktualność specjalną klauzulą. W rozpoznawanej sprawie to nie nastąpiło i Sąd Rejonowy nie miał aktualnej wartości lokalu na chwilę dokonywania podziału majątku, a więc na moment zamknięcia rozprawy. Ustalenia tej wartości dokonał dopiero Sąd Okręgowy, przyjmując kwotę 340.000 złotych. To zmieniło łączną wartość majątku wspólnego uczestników postępowania oraz wysokość dopłaty wnioskodawcy na rzecz uczestniczki. Pozostałe zarzuty apelacji Sąd drugiej instancji uznał za nieuzasadnione, tj. odnośnie do nakładów z majątku wspólnego

na nieruchomości uczestniczki przy ul. Z. we W., jak też nieprawidłowego ustalenia wartości składników majątkowych dotyczących nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki, a także naruszenia art. 45 § 1 k.r.o. w brzmieniu tego przepisu na datę orzeczenia rozvodu między stronami. Za niezasadne uznał także Sąd Okręgowy zarzuty wnioskodawcy odnoszące się do naruszeń przepisów postępowania, w szczególności art. 567 k.p.c. w związku z art. 46 k.r.o.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił postanowieniu Sądu Okręgowego naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.r.o. przez jego niewłaściwe zastosowanie i zaliczenie na poczet składników majątku dorobkowego uczestników nakładów poczynionych z majątku wspólnego na remont lokalu stanowiącego własność osoby trzeciej oraz art. 156 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami przez jego niezastosowanie i dokonanie ustaleń w oparciu o nieaktualną opinię biegłego rzeczoznawcy. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 227, art. 567 § 1 i art. 684 k.p.c. polegające na niewłaściwym określeniu wartości nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki, w wyniku oparcia tych ustaleń na nieaktualnej opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego i odmowy aktualizacji tej opinii. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 45 § 1 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym w chwili ustania małżeństwa wnioskodawcy i uczestniczki, każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek odrębny, a także może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku odrębnego na majątek wspólny. Sporne w niniejszej sprawie było to, że wnioskodawca poczynił nakłady na remont pomieszczeń wynajmowanych na cele prowadzonej przez siebie przychodni lekarskiej. Wprawdzie użytkownikiem wieczystym gruntu oraz właścicielem budynku wnioskodawca został dopiero w 2006 r., ale zachował poniesione nakłady z majątku wspólnego. Stąd ich zaliczenie do majątku podlegającego podziałowi według stanu na dzień rozwiązania małżeństwa w 2004 r. jest uzasadnione,

zastosowanie art. 45 § 1 k.r.o. w poprzednim brzmieniu jest prawidłowe i nie jest skuteczne powoływanie się w niniejszej sprawie na stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1970 r., III CZP 18/70 (OSNC 1971, nr 2, poz. 18; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r., II CSK 660/11, nie publ.). Jeżeli więc z majątku wspólnego zostały poczynione nakłady na majątek, będący w chwili ustania wspólności własnością osoby trzeciej, ale przed dokonaniem podziału stał się własnością i częścią majątku przyznanego małżonkowi, który poczynił nakłady na ten majątek z majątku wspólnego, to wartość nakładów należy uwzględnić przy podziale majątku wspólnego (ogólna reguła z art. 45 § 1 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym do dnia 20 stycznia 2005 r.).

W skardze kasacyjnej, podobnie jak wcześniej w apelacji skarżący zarzucił naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 567 § 1 i innych przepisów k.p.c. oraz art. 156 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami, w odniesieniu do nieaktualności obliczonej wartości nakładów uczestniczki z majątku wspólnego na jej własną nieruchomość. Jak jednak wyjaśnił Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, wskazywany przez skarżącego art. 156 ustawy o gospodarce nieruchomościami dotyczy wyłącznie aktualności operatu szacunkowego odnośnie do wartości nieruchomości. Jeżeli wnioskodawcy chodziło o nakłady poniesione na majątek osobisty uczestniczki, to powinien on wskazać odpowiednie okoliczności i dowody to potwierdzające, a tego nie uczynił zgodnie z art. 6 k.c. Powinności skarżącego w tym względzie nie zastępuje obowiązek sądu ustalenia z urzędu składu i wartości majątku wspólnego, nie tego bowiem dotyczy skarga. Nie może też wnioskodawca podnosić teraz nowych okoliczności, próbując dowodzić swoich racji, zwłaszcza w zakresie wyłączonym z kontroli kasacyjnej dokonywanej przez Sąd Najwyższy, kwestionując częściowo ustalenia faktyczne, dokonane przez Sądy w toku instancji (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Od strony analizy prawnej uzasadnienie skarżącego jest bardzo oszczędne i w konsekwencji nieprzekonujące. Ponadto należy zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, biorąc pod rozwagę z urzędu tylko nieważność postępowania (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Nie jest zatem dostatecznie jasne, czego skarżący oczekiwał wnosząc o rozważenie przez Sąd Najwyższy, jak to sformułował, również i tych okoliczności,

które sam pominął w skardze, powołując się dodatkowo na stanowisko doktryny w tym względzie. Należy zatem uznać, że wbrew twierdzeniom skarżącego wskazane w skardze przepisy postępowania oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami nie zostały naruszone w sposób, który nakazywałby wzruszenie zaskarżonego postanowienia, nie sprzeciwiającego się także zasługującemu na aprobatę postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r., II CSK 660/11 (nie publ.).

W tej sytuacji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. skargę kasacyjną należało oddalić.

Jeżeli z majątku wspólnego zostały poczynione nakłady na majątek, będący w chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej własnością osoby trzeciej, ale przed dokonaniem podziału stał się własnością i częścią majątku przyznanego małżonkowi, który poczynił nakłady na ten majątek z majątku wspólnego, to wartość nakładów należy uwzględnić przy podziale majątku wspólnego (ogólna reguła z art. 45 § 1 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym do dnia 20 stycznia 2005 r.).